

Notat

Til: Vergemålsprosjektet

Fra: Sivilavdelingen

Saksbehandler: OV (22245464)

Saksnr.: 201011088-

Dato: 06.09.2011

Sammendrag innkomne høringsuttalelser – forprosjektrapport**Bakgrunn**

Justisdepartementet sendte 4. juli ut på begrenset høring en foreløpig forprosjektrapport for hvordan en så for seg gjennomføring av vergemålsreformen.

Pr. 6. september var det innkommet i alt 33 høringsuttalelser som fordeler seg slik:

- 10 fra andre departementer
- 10 fra ulike fylkesmannsembeter
- 7 fra andre offentlige organer
- 6 fra ulike organisasjoner

Nedenfor gis en samlet oversikt over innkomne uttalelser med sammendrag av de mest relevante synspunkter for videre vurdering og oppfølging i gjennomføringsplanleggingen av reformen.

Uttalelser fra andre departementer

Utenriks- departementet	Ingen merknad
Samferdsels- departementet	Ingen merknad
Fiskeri- departementet	Ingen merknad
Forsvars- departementet	Ingen merknad
Miljøvern- departementet	Ingen merknad

Helse- departementet	Ingen merknad
Barne-, likestillings- og inkluderings- departementet	Ingen merknad
Arbeids- departementet	Departementet påpeker at det i det videre arbeid knyttet til virksomhetsoverdragelsen for kommunalt ansatte må avklares hvem som skal betale framtidige pensjonskostnader knyttet til de kommunale tjenstepensjonsordningene (eksempelvis reguleringspremie og tidliguttak av pensjon – såkalte ikke-forsikringsbare ytelser). I andre omstillingsprosesser hvor dette har vært en problemstilling, er det fastslått at dette ansvaret bør ligge i de opprinnelige kommunene.
Fornyings- og administrasjons- departementet	<p>Som administrativt ansvarlig for fylkesmanns-embetene FAD er en sentral samarbeidspartner i gjennomføring av Vergemålsreformen. FAD har derfor også avgitt en omfattende uttalelse med en rekke praktiske tips og innspill i tillegg til mer prinsipielle merknader. Uttalelsen fra FAD er støttet med innspill fra de ulike fagutvalgene for fylkesmennene. Oppsummert har FAD blant annet pekt på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JD/SRF må følge de felles administrative systemene og fristene for styring og kommunikasjonen med FM-embetene • FAD har flere innspill og spørsmål til dataløsningen for vergemålsforvaltningen. Viktigst er fortsatt nært samarbeid og dialog mellom JD og FAD/FM i planlegging og realisering av dataløsningen • FAD påpeker et avvik mellom hva rapporten legger til grunn er dagens ressursbruk hos fylkesmennene innenfor vergemålsområdet (8 årsverk) og hva som rapporteres i årsrapporten for FM i 2009 (5,8 årsverk) • FAD har levert forslag til et helt nytt personalkapittel i endelig forprosjektrapport med økt presisjonsnivå. Blant annet foreslås at hele kapitlet om overføring av oppgaver fra kommuner til stat fra veilederen «Personalpolitikk ved omstillingsprosesser» tas inn i forprosjektrapporten • FAD påpeker nødvendigheten av å avsette

	<p>tilstrekkelig med omstillingsmidler for å sikre kompetanseutvikling av ansatte som FM får arbeidsgiveransvar for</p> <ul style="list-style-type: none"> • FAD støtter etablering av samarbeidsutvalg med ansattes organisasjoner og ønsker å delta med to medlemmer i utvalget • FAD ber om at både departementet og aktuelle fagpersoner blir trukket inn i det videre arbeidet med de nasjonale gjennomføringsprosjektene. Det bør også trekkes på FMs InfoForum • FAD tilrår at det bare opprettes bare en referansegruppe i prosjektets gjennomføringsfase
--	--

Uttalelser fra fylkesmennene

Fylkesmannen i Møre og Romsdal	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjektrapporten danner et godt grunnlag for det videre arbeid med gjennomføring av reformen • Det bør tas hensyn til en kombinasjon av reiseavstand, saksmengde og folketall når det gjelder fordeling av reisekostnadene • I gjennomføringsåret vil mange kommuner gi større arbeidsbelastning for noen fylker. Dette bør hensyntas i 2012-bevilgningen • FM støtter en samordning over fylkesgrensene i gjennomføring av virksomhetsoverdragelses-prosessen
Fylkesmannen i Østfold	<p>Slutter seg til anbefalingene i rapporten med følgende presiserende merknader:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det må i 2012 bevilges tilstrekkelig midler til å bygge opp den lokale vergemålsforvaltningen i forkant av lovens ikrafttredelse • Det bør avsettes en sentral pengepott til å håndtere de ulike utfordringer som fylkesmennene møter når det gjelder nye, utvidede lokaler • Østfold ser ut til å få et overtallighetsproblem i forhold til antall stillinger hos FM jevnført med antall personer med rett til jobb i staten • En bør være åpen for manglende/feil kompetanse for overtatte medarbeidere fra

	<p>kommunene – og ha en plan for hvordan en slik situasjon kan løses</p>
Fylkesmannen i Hordaland	<ul style="list-style-type: none"> • FM støtter at loven ikke trer i kraft før 1.1.2013. I forkant må felles løsninger og systemer fra sentralt hold foreligge • Dataløsningen er helt sentral og kritisk for en vellykket gjennomføring. FM stiller spørsmål ved om arbeidet med dataløsningen tilsier at tidspunktet for ikrafttreden bør være senere enn 1.1.2013 • FM understreker betydningen av tilstrekkelig bemanning i embetene for å sikre kvalitet og rettssikkerhet i vergemål. Det er særlig viktig at de største embetene får nok ressurser da det er her en kan forvente størst vekst i antall vergemål • Det stilles spørsmålstegn ved om det er mulig å få laget en organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan i embetene allerede i 4. kvartal i 2011 • Det stilles også spørsmål ved om prosessen rundt virksomhetsoverdragelse og ekstern rekruttering kan gjennomføres på forsvarlig vis innen 1.1.2013 • Uansett må momentlisten for virksomhetsoverdragelse foreligge tidlig og det må avklares hvilken myndighet fylkesmannen skal ha i de konkrete sakene i sitt fylke, og om fagorganisasjonene også skal delta i de lokale prosessene • FM bør tilføres mer enn 33 % av årsbudsjettet i 2012 for å kunne sikre en vellykket gjennomføring. Bevilgningen i 2012 må også dekke bruk av fylkesmannens egne ressurser til gjennomføringen • FM må få dekket kostnader til bygningsmessige arbeider og økte husleiekostnader ifm reformen
Fylkesmannen i Hedmark	<ul style="list-style-type: none"> • Rapporten danner et godt grunnlag for en smidig gjennomføring av reformen • Vergemålsapplikasjonen utgjør et avgjørende suksesskriterium for gjennomføringen • FM støtter utarbeidelse av standard avtaler som inngås med verger og representanter • Det reises tvil om retten til jobb i staten bare

	<p>omfatter de med hele sin stilling knyttet til vergemål. Hvis også de med mer enn 50 % omfattes, øker antallet som skal overføres vesentlig</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etterlyser mer informasjon/veiledning om rekruttering av verger samt lokal tilstedeværelse • Støtter videre arbeid med en mer digitalisert og automatisert løsning for vergenes regnskaps- og rapporteringsplikt
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	<ul style="list-style-type: none"> • FM mener at det er uheldig med en egen ePhorte-løsning for vergemål • Ut fra erfaringer med andre tilsvarende elektroniske løsninger (bla. Fritt rettsråd), vil FM understreke behovet for en oppgående brukerstøtte både til interne og eksterne brukere med både teknisk og faglig kompetanse • Det framgår ikke av rapporten om det er tatt høyde for økt husleie hos FM som følge av flere ansatte • FM støtter en mest mulig lik personalprosess for overføringer av ansatte fra kommunene og nyrekruttering • FM mener at reiseavstand bør inn som kriterium for fordeling av antall stillinger til embetene. Videre bør alle FM sikres en minimumsbemanning. Eksempelvis blir det svært krevende for S&Fj å dekke hele vergemålsområdet med bare 3,2 stillinger
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	<ul style="list-style-type: none"> • FM slutter seg i all hovedsak til prosjektets anbefalinger • FM i Oslo og Akershus viser til at 1/5 av landets befolkning skal betjenes fra dette embetet i vergemålssaker • Tidligst mulig ikrafttredelsespunkt må være 1.1.2013 gitt at alle forutsetninger for dette følges opp • Det må sikres midler til å skaffe nye/ombygde lokaler • Fylkesmannen legger til grunn at fylkesmannen <i>ikke</i> vil få ansvar for ansatte i overformynderiene som i dag ikke arbeider med oppgaver som overføres til staten (eksempelvis fellesforvaltning og legater).

	<p>Dette bør klargjøres i rapporten</p> <ul style="list-style-type: none"> • FM støtter utvikling av en egen vergemåls-applikasjon
Fylkesmannen i Buskerud	<ul style="list-style-type: none"> • FM vurderer ikke virksomhetsoverdragelse som et reelt alternativ. Fylkesmannen må kunne lyse ut stillingene som skal besettes og kompetente medarbeidere i kommunene vil kunne søke på disse • Ved rekruttering/bemanning av lokal vergemålsforvaltning må fylkesmannen også ta hensyn til dagens bemanning/kompetanse i embetene • Nyrekruttering må påregnes å ta opptil et halvt år fra utlysning til tiltredelse • En koordinert rekrutteringsprosess, gjerne regionvis, kan gjøre rekrutteringsarbeidet lettere og gi bedre resultater • Det må etableres en komplett oversikt over dagens verger i god tid før ikrafttredelsen • Felles dataløsning må foreligge i god tid før oppstart • Det bør lages et standardisert skjema for å søke vergemål • FM bør ha 50 % av fullt årsbudsjett i 2012 • Årlig husleieøkning som må dekkes vil i Buskerud utgjøre 350.000
Fylkesmannen i Telemark	<ul style="list-style-type: none"> • FM anbefaler at det avsettes egne midler til arbeidet med å få overført dagens vergemålssaker til FM-arkiv • For fordeling av reisekostnader, mener FM i Telemark at fylket bør plasseres i gruppen med sats 1.250 pr. sak • FM har kritiske merknader til ønsket effektiviseringsgevinst/stordrift – bla sett i lys av ønsket om økt rettssikkerhet og rettslikhet • FN mener at behovet for stillinger til Telemark er for lavt fordi fratrukket av dagens ressursbruk er satt for høyt • Ressursbehovet bør fastsettes ut fra kjent demografisk utvikling framover • FM støtter at det settes fokus på etiske krav og at mulighetene for reell kontroll i den økonomiske forvaltningen styrkes • FM foreslår at tillitsvalgte og KS deltar

	sentralt i gjennomføringsprosjektet organer
Fylkesmannen i Aust-Agder	<ul style="list-style-type: none"> • FM stiller spørsmål ved ressursrammen for den lokale vergemålsforvaltningen. Mener det er nødvendig med en minimumsbemanningsramme i små fylker for å sikre reformens mål om rettsikkerhet og kvalitet • FM mener videre at 40 % påslag på personalkostnadene ikke er nok for å dekke administrative overheadkostnader • For reisekostnader bør Aust-Agder tilhøre sats 1.250
Fylkesmannen i Rogaland	<ul style="list-style-type: none"> • FM er enig i anbefalt tidspunkt for gjennomføring og det vesentlige i anbefalingene • FM er enig i at vergemålsforvaltningen må mål- og resultatstyres med fokus på rettsikkerhet og effektivitet • FM støtter tenkingen rundt ulike tilsynsformer, men savner forslag på tilsynsformer for lokal vergemålsmyndighet rettet mot vergene • FM savner forslag på tiltak som kan sikre rekrutteringen av verger • FM frykter problemer med at det skal settes krav til alle verger – også eldre familieverger – om å bruke dataverktøy. FM savner en drøfting av alternativer for ikke-datakyndige verger • FM understreker at datagrunnlaget for ressursfordelingen mellom embedene må oppdateres og kvalitetssikres før endelig bevilgning i budsjettet • FM er usikker på om det er beregnet nok ressurser til reformen og setter spørsmålstegn ved økningen fra 27.000 til 30.000 innbyggere pr årsverk • FM ønsker at reiseavstand skal inn som kriterium for fordeling av stillinger • FM mener fordelingsmodellen bør evalueres og ressursfordelingen justeres ut fra utviklingen i folketall og antall vergemål • FM etterlyser nærmere begrunnelse for de tall og faktorer som er brukt i «reisefordelingsmodellen»

Uttalelser fra andre offentlig organer

Østre Agder overformynderi	<ul style="list-style-type: none"> • Mener en ressurs på bare 3,5 årsverk til Aust-Agder kan slå beina under formålet med reformen • Viser til at eget overformynderi med 2,5 årsverk i dag sliter med forsvarlig forvaltning for de 5 kommunene som de har ansvar for
Oslo kommune – Overformynderiet	<ul style="list-style-type: none"> • Er skeptisk til at det er mulig å få på plass en egen vergemålsapplikasjon innenfor gitt tidsperspektiv. Gjennomføring fra 1.1.2013 synes derfor lite realistisk • Oslo ville sette pris på at finansforvaltningen kunne skje i regi av folketrygdfondet • Standardvedtak bør erstatte forslaget om standardavtaler i forhold til vergene • Erfaringen tilsier at foreldre i hovedsak er verger for egne barn – og at offentlige utpekte verger er unntaket • Det bør avklares nærmere sentralt hva som skal skje med dagens sikkerhetsfond der det drives fellesforvaltning
Bergen overformynderi	<ul style="list-style-type: none"> • Bergen foreslår ikrafttredelsestidspunktet utsatt noe i tid (2014?) • Det foreslås at det avklares nærmere hvordan «samtalene» med personer begjært satt under vergemål skal foregå • Bergen mener behovet for advokatbistand er underestimert i budsjettet (5 mill. kroner). Bare Bergen alene bruker i dag 2,5-3,0 mill. kroner og advokater ivaretar til enhver tid 400-500 vergeoppdrag • Viktig at avklaring av ansattes rettigheter skjer så tidlig som mulig i prosessen. Er det mulig å tenke seg en rettetmulighet dvs. at ansatte kan få mulighet til å gå tilbake til kommunene innen rimelig tid? • Fordelingen av stillinger mellom embetene har ikke tatt hensyn til en økende konsentrasjon av eldre og personer med redusert funksjonsevne i sentrumsnære strøk, samt en ujevn befolkningsvekst mellom fylkene

	<ul style="list-style-type: none"> • Bemanningen i Hordaland bør foreslås øket fra rapportens 16,5 årsverk til minimum 22 • Det bør avklares sikkerhet for innskudd over 2 mill. kroner • Det uttrykkes skepsis til utstrakt bruk av fritak for regnskapsplikt – særlig for foreldre som er verger for hjemmeboende personer med redusert funksjonsevne • Bergen mener en fortsatt må ha en gruppe faste advokater som kan være verge i krevende saker
Statens sivilrettsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Selv om SRF skal ha ansvaret for en del nasjonale oppgaver, så kan utførelsen av disse oppgavene delegeres til fylkesmannsnivået • SRF anbefaler at det opprettes egnede utvalg på tvers av fylkesmennene som kan ivareta ulike nasjonale oppgaver • SRF understreker betydning av tett samarbeid mellom SRF og fylkesmennene når det gjelder opplærings- og informasjonsarbeidet allerede nå i oppstartsfasen • SRF reiser spørsmål ved rollen som systemeier av vergemålsapplikasjonen og forutsetter at drifts- og brukerstøtte settes ut til kompetent miljø • SRF vurderer ambisjonsnivået for vergemålsapplikasjonen for å være svært høyt - og risikoen likeså • SRF legger til grunn at SRF ikke skal ha noen rolle i avvikling av dagens fellesmasser • SRF påpeker at en rekke grunnleggende veivalg i gjennomføring av reformen vil tas før relevant personell/kompetanse kan være på plass i SRF/sentral vergemålsforvaltning. Dette oppleves uheldig • Generelt er det en utfordring med rekruttering og oppbygging av kompetanse i SRF/sentral vergemålsforvaltning som matcher framdriftsplanen • SRF foreslår bare en referansegruppe i gjennomføringsprosjektet
Brønnøysundregistrene	<ul style="list-style-type: none"> • Brønnøysundregistrene anbefaler løsningsalternativ 3 for vergemåls-

	<p>applikasjonen – bruk av Altinn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tidsplanen synes ambisiøs og kostnadene lavt estimert • Det oppfordres til å etablere samarbeidsavtale og starte bestillingsløp i Altinn så snart som mulig • SERES anbefales som utgangspunkt for oppbygging av informasjonsmodellen • Rapportering fra vergemålsmyndighetene til Løsøre- og Enhetsregistret forutsetter endringsbehov eller tilpasninger til BRR-registrene
Datatilsynet	<ul style="list-style-type: none"> • I den grad vergemålsløsningen vil inneholde sensitive personopplysninger, må behandlingsansvarlig sikre tilstrekkelig informasjonssikkerhet. • Spesielt viktig er trygg autentisering og ende til ende kryptering • Tilgangsstyringen må skje i forhold til tjenstlige behov • Ved bruk av Altinn må det særlig passes på at informasjon ikke lagres i selve løsningen, men bare formidles gjennom denne • Datatilsynet anbefaler bruk av virksomhetsrelatert e-ID for å unngå at ansatte må bruke privat MinID i jobbsammenheng
Trondheim overformynderi	<ul style="list-style-type: none"> • Trondheim har opplevd en eksplosiv vekst i behovet for profesjonelle verger (inkludert advokater) knyttet til krevende vergemålssaker med begrunnelse i rus, psykiatri og demens (jfr. uttalelsen også fra Bergen)

Uttalelser fra organisasjoner og andre

Fagforbundet	<ul style="list-style-type: none"> • Fagforbundet ser positivt på at departementet ønsker å samarbeid med de ansattes organisasjoner • Fagforbundet støtter ideen om et samarbeidsutvalg og deltar gjerne med en representant i et slikt forum
Landsorganisasjonen i Norge	<ul style="list-style-type: none"> • LO avgir ikke uttalelse

Revisorforeningen	<ul style="list-style-type: none"> • Har ingen merknader til rapporten
Norsk Folkehjelp	<ul style="list-style-type: none"> • Norsk Folkehjelp viser til at de i dag har et vergesekretariat med en vergepool på 100 aktive verger som brukes i første transittfase • En kartlegging som Gallup har gjennomført viste at bare 10 % av vergene har fått opplæring via kurs. Norsk Folkehjelp støtter derfor prosjektets vektlegging av opplæring – og at denne skjer sentralt styrt • Norsk Folkehjelp håper at den nye vergemålsforvaltningen fortsatt kan trekke på den kompetanse som vergemålssekretariatet med tilhørende verger har opparbeidet seg • Det foreslås at det settes et øvre tak for hvor mange myndlinger en verge kan være oppnevnt for slik at det sikres nok kapasitet til å følge opp barnet og dets prosesser • Det foreslås at opplæringen av verger gjøres obligatorisk, og med eget opplegg for enslige mindreårige asylsøkere • Norsk Folkehjelp mener det er avsatt for lite midler til representantordningen
Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO)	<ul style="list-style-type: none"> • FNO støtter bankalternativet framfor forvaltning gjennom Folketrygdfondet • FNO vil bidra til å legge til rette for at bankløsningen blir god og velfungerende • FNO mener at én banks-modellen er lite hensiktsmessig. Bankløsningen bør i stedet realiseres ved framforhandling av nasjonal avtale om like vilkår for «vergemålskonto» eller ved at vergemålsmyndigheten setter ensidige krav etter dialog med banknæringen • Det bør foretas en konkurranserettslig vurdering av modellene før modell velges • Ytterligere rapportering fra bankenes vergemålskonto til myndighetene, vil medføre økte kostnader for bankene og vil måtte få betydning for kontobetingelsene som gis til personer under vergemål • FNOs uttalelse baserer seg bare på JDs hoveddokument i høringen og kommenterer ikke innholdet i delprosjektrapporten fra KPMG

<p>Redd Barna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • RB arbeider for å styrke enslige mindre asylsøkeres omsorgssituasjon og rettssikkerhet • RB imøteser vergemålsreformen • RB har ved flere anledninger anbefalt at det settes av midler til en landsdekkende ordning for rekruttering, opplæring og oppfølging av vergene for enslig mindreårige asylsøkere • RB vil framheve representanten/vergens rolle som barnets juridiske forelder. Vergen må alltid være tilstede når barnet har kontakt med myndighetene • RB er bekymret for at personer kan bli oppnevnt som verger for flere barn enn de har kapasitet til å ivareta. Det foreslås derfor at det settes en øvre grense for hvor mange barn samme verge/representant kan ha • RB venter utålmodig på forslag til lovendringer i Utlendingsloven med forskrifter som skal legge på plass de nye rettslige rammene for representantordningen
-------------------	---